



2021 yılının son üç ayında, Türkiye'de en az 96 barışçıl toplantı ve gösteriye müdahale edildi; bu müdahalelerde en az 413 kişi gözaltına alındı. Gerçekleşen 96 müdahalenin 36'sında göstericiler zor kullanılarak, 1 müdahalede ise plastik mermi kullanılarak dağıtılmaya çalışıldı. Elde edilebilen verilere göre; 35 müdahale ile İstanbul en fazla müdahale ile Ankara, 5'er müdahale ile Mersin ve Tunceli en fazla müdahalenin gerçekleştiği illerdir.

Ekim – Aralık aylarını kapsayan dönemde mülki idare amirleri tarafından alınan 47'si genel, 22'si spesifik yasaklama kararı ile barışçıl toplantı ve gösteri hakkı kısıtlanmıştır. 10 kararla İstanbul en fazla yasaklama kararı ilan edilen il olmuştur. İstanbul'u; 7'ser karar ile Tunceli, Siirt ve Mardin takip etmiştir.

Kapak fotoğrafı: Bülent Kılıç / AFP

2021'in Son Altı Ayında Mülki İdarenin Sınırlama/Yasaklama Kararları				
Ay	İl Sayısı	Genel Kapsamlı Karar	Spesifik Kapsamlı Karar	Toplam Karar Sayısı
Temmuz	11	20	2	11
Ağustos	16	20	9	16
Eylül	13	15	11	13
Ekim	13	15	6	13
Kasım	11	17	7	11
Aralık	12	15	9	12

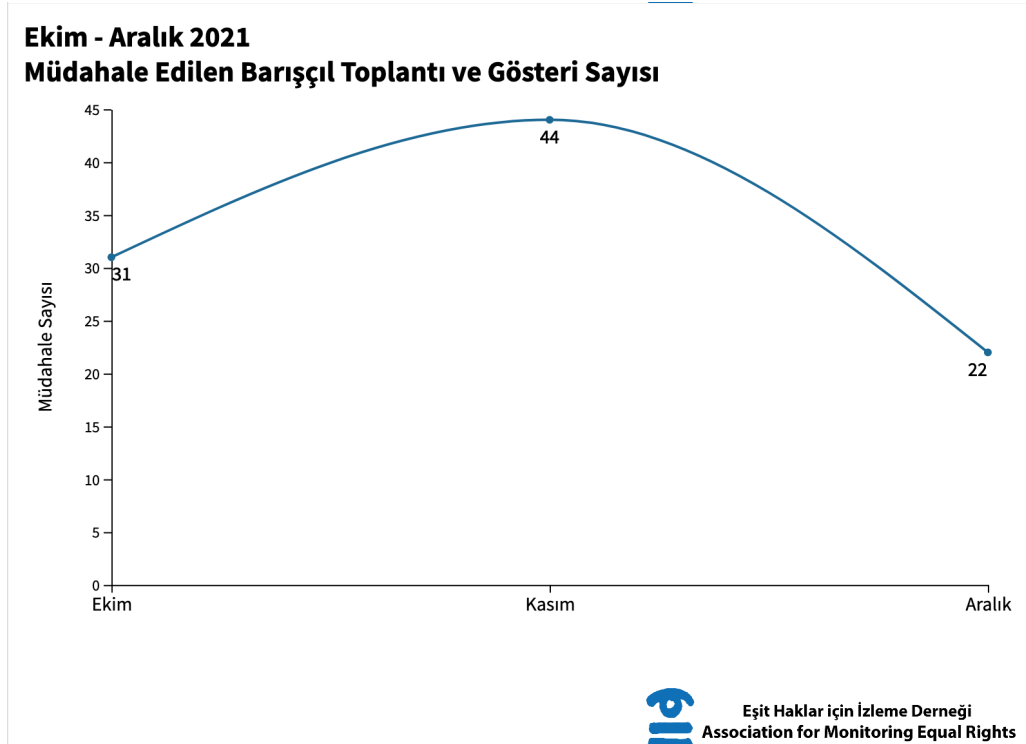
Yılın son üç ayında, Anayasa'nın 34. maddesine aykırı olarak, mülki idareler tarafından 19 farklı ilde ilan edilen 69 genel ve spesifik kapsamlı yasaklama/kısıtlama kararının 50'si barışçıl toplantı ve gösterilerin yasaklanmasına, 1'i izne bağlanmasına, 18'i ise hem yasaklanmasına hem izne bağlanmasına ilişkindir.

Alınan yasaklama/kısıtlama kararlarının 43'ünde Covid-19 pandemisi yasaklama gerekçesi olarak gösterilmiştir. Yasaklama/kısıtlama kararlarının 49'unda açık alanlardaki, 14'ü hem açık hem kapalı alanlardaki, 6'sı ise sadece kapalı alanlardaki toplantıları kapsamaktadır. Alınan yasaklama/kısıtlama kararlarının 37'si tekrarlayan kararlardır.

Tekrarlayan kararların tümü ilgili illerdeki valilikler tarafından alınmıştır, hiçbir mahkeme kararına dayanmadan uzunca süreler boyunca il genelinde barışçıl toplantı ve gösteri hakkının kullanımına çeşitli kısıtlar getirmiş ya da kullanımını tamamen ortadan kaldırmıştır.

Siirt Valiliği'nin bu dönemde aldığı kararlarla birlikte, Siirt'te il genelinde 10 Şubat 2020'de başlayan barışçıl gösteri yasakları kesintisiz olarak 690 güne ulaşmıştır. Van Valiliği tarafından 21 Kasım 2016 tarihinde başlatılan yasaklamalar, Van'da 2021 yılı sonu itibarıyla, barışçıl toplantı ve gösteri hakkının kullanımı 5 yıl 1 ay 10 gün boyunca kesintisiz olarak yasaklamıştır. Tekrarlayan yasaklamaların yüksek sayıda olduğu diğer iller Hakkari, Bitlis, Elazığ ve Batman'dır.

2021'in Son 3 Ayında Barışçıl Toplantı ve Gösteri Hakkının Seyri



Ekim ayında 5 farklı ilde 15'i genel 6'sı spesifik olmak üzere toplam 21 mülki idare kararıyla barışçıl toplantı ve gösterilere yasaklama/kısıtlama getirilmiştir. Spesifik kapsamlı yasaklama kararları barınma hakkı, çalışma yaşamı, siyasi partilerin faaliyetlerine ve Kültürel/sanatsal toplanmalar için alınmıştır.

Bu ay içerisinde toplam 31 barışçıl toplantı ve gösteriye müdahale edilmiştir. Bu ay içerisindeki müdahale edilen gösterilerin 5'i barınma hakkına, 4'er tanesi ise çalışma yaşamı ile cezaevlerindeki hak ihlallerine, gözaltı ve tutuklamalara ilişkindir. Ayrıca Boğaziçi Üniversitesi protestolarına ve 10 Ekim Ankara Gar Katliamı anmalarına da 3'er kez müdahale edilmiştir.

Fotoğraf: [Gazete Kolektif](#)



Kasım ayı boyunca 11 farklı ilde 17'si genel, 7'si spesifik olmak üzere toplam 24 mülki idare kararı ile barışçıl toplantı ve gösterilere yasaklama/kısıtlama getirildi. Spesifik kapsamda ilan edilen kararlar ile sağlık hakkı, sanatsal faaliyet, siyasi parti faaliyeti, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü gibi konu başlıklarında düzenlenmek istenen barışçıl toplantı ve gösterilere sınırlama ve yasaklamalar getirildi.

Kasım ayında, 44 barışçıl toplantı ve gösteriye müdahale edildi. Bu müdahalelerin 18'i geçinemiyoruz protestolarına, 7'si 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'ne, 3 tanesi ise çalışma yaşamı ve cezaevlerindeki hak ihlalleri, gözaltına alma ve tutuklamaların protesto edilmesine ilişkindir.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kapsamında yapılmak istenen barışçıl toplantı ve gösterilere Hakkari, Diyarbakır, Mersin, Hatay, İstanbul, Eskişehir ve Van'da müdahale edildi. Öte yandan Tunceli Valiliği tarafından, gün kapsamında stant açılması ve broşür dağıtımı pandemi gerekçesiyle yasaklandı.

Fotoğraf: [Evrin Kepenek](#)



Aralık ayında, 22 barışçıl toplantı ve gösteriye müdahale edildi. Bu müdahalelerin 7'si çalışma yaşamına, 3'er tanesi ise cezaevi-gözaltı-tutukluluk ve geçinemiyoruz protestolarına yöneliktir.

Bu ay içerisinde, 9'u spesifik kapsamlı olmak üzere, 12 farklı ilde 24 mülki idare kararıyla barışçıl toplantı ve gösterilere yasaklama ve kısıtlama getirildi. Spesifik kapsamda ilan edilen kararlar ile geçinemiyoruz ve barınmıyoruz temalı protestolar, sanatsal faaliyetler, Şenyaşar Ailesi'nin adalet nöbeti, cezaevi-gözetli-tutukluluk konularına ilişkin protestolar ve siyasi parti faaliyeti yasaklandı.

Fotoğraf: T24

Barışçıl Toplantı ve Gösterilere Yönelik Müdahaleler

2021 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde Türkiye'ye karşı 11. maddenin ihlali ile sonuçlanan 3 karar bulunmaktadır. [Konuk ve Diğerleri / Türkiye](#) başvurusunda barışçıl toplanma özgürlüğünün, [Bilim Araştırma Vakfı / Türkiye](#) ile [Mustazaflar ile Dayanışma Derneği / Türkiye](#) başvurularında ise örgütlenme özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2021 yılında Anayasa Mahkemesi'nde "toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlali" iddiası ile 27 başvuru yapıldı. Bu başvuruların 11'inde ihlal kararı verilmiştir; 1'inde ise AYM'nin sözkonusu başvuruda kamu görevlisinin güç kullanımı bakımından işkence ve kötü muamele yasağının ihlali kararı vermesi sebebiyle toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına dair iddiaların incelenmesine yer olmadığına karar verilmiştir. Son olarak bir başvuruda ise yaşam hakkının ihlali ve toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına dair iddialar açıkça dayanaktan yoksun bulunmuştur.

2021 Yılında Öne Çıkan Anayasa Mahkemesi Kararları

- *Hamit Yakut Kararı (Başvuru No. 2014/6548, Karar Tarihi: 10/06/2021):* 2011 yılındaki bir toplantıya katılan başvuru Ceza Kanunu'nun 220/6. maddesinde düzenlenen terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçlamalarıyla yargılanarak aldığı cezayı AYM'ye taşımıştır. Mahkeme bu başvuruda toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine, söz konusu suç sebebiyle verilen mahkumiyetin kanunilik kriterini karşılamadığına ve pilot karar usulünün uygulanmasına karar vermiştir.
- *İsmail Sarıkabadayı ve Diğerleri Başvurusu'nda (Başvuru No. 2016/23696, Karar Tarihi: 08/06/2021) AYM,* 2016 yılında Kahramanmaraş'ta göçmen barınağına karşı bir protestoya yönelik bir aylık yasaklama kararının dört kez yenilenmesinin toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlali olduğuna karar vermiştir. Kararda ayrıca etkili başvuru hakkına yönelik bir değerlendirme de yapılmış; Mahkeme, yürütmeyi durdurma istemli davanın reddi ardından iptal istemli dava henüz esastan karara bağlanmamış olsa da bireysel başvuruda bulunan başvuru yollarını tükettiği sonucuna varmıştır.
- *Kaos Gey ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği (2) Kararı (Başvuru No. 2018/10351, Karar Tarihi: 07/09/2021):* Ankara Valiliği'nin Kasım 2017'de LGBTI+ eylem ve etkinliklerine dair süresiz yasağına karşı açılan davada Mahkeme kişi bakımından yetkisizlik kararı vermiştir. Mahkeme kararda ilgili yasaklama sebebiyle derneğin hangi etkinliklerinin engellendiğinin belirtilmediğini bir dayanak olarak göstermiş ve karar özellikle bu bakımından eleştirilmiştir.

Birinci Derece Mahkemelerinin Kararları:

- 17 Mayıs 2021'de İstanbul'da Cengiz Holding önünde İkizdere'deki taş ocağı inşaatına karşı yapılmak istenen açıklamaya müdahale edilmiş ve 9 kişi gözaltına alınmıştı. Açıklamaya katılan 9 kişi hakkında 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet iddiasıyla yapılan yargılamada 16 Aralık 2021'de mahkeme tüm sanıklar hakkında beraat kararı vermiştir.
- Erzincan'da Gezi Parkı Protestosu katılımcılarına sekiz yıl sonra açılan davada, 2911

sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ve "görevi yaptırmamak için direnme" suçlamalarıyla yargılanan 15 kişiye, Erzincan 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından toplam 93 yıl, 10 ay hapis cezası verilmiştir.

- 10 Mayıs 2019'da 9. ODTÜ Onur Yürüyüşü'ne katılan 18 öğrenci ve bir akademisyen hakkında, kanuna aykırı gösteri yürüyüşü düzenlemek, ihtara ve zor kullanmaya rağmen dağılmamakta direnme suçlamalarıyla yapılan yargılamada tüm sanıklar beraat etmiştir. Davada bir kişi hakaret suçlamasıyla 8 bin TL adli para cezasına mahkum edilmiş ve hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kararına hükmedilmiştir.
- Şanlıurfa'da 10 Ekim Ankara Gar Katliamı Anmasına katılan 19 kişinin 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet suçlamasıyla yargılandığı davanın 10. duruşmasında mahkeme 19 kişiye 5'er ay cezaya hükmetmiş ve verilen cezalar için HAGB kararı vermiştir.



Eşit Haklar İçin İzleme Derneği ve Kısa Dalga işbirliğinde yürütülen Yasaksız Meydan, Zeynep Duygu Ağbayır'ın sunumuyla devam ediyor!

2021'in son üç ayında serimize Mısra Öz, Melek Çetinkaya, Barınamıyoruz Hareketi'nden Hüseyin Arif, Furkan Vakfı'ndan Semra Kuytul, İHD Batman'dan Gülbahar Kaya ve ekip arkadaşımız Av. Esmâ Yaşar konuk oldu.

Eşit Haklar İçin İzleme Derneği ve Kısa Dalga işbirliğinde devam eden Yasaksız Meydan Podcast serisinin tüm bölümlerine ve daha fazla bilgiye [web sitemizden](#), [twitter hesabımızdan](#) veya [Spotify](#) üzerinden erişebilirsiniz.

Eğer siz de toplantı ve gösteri hakkınızın ihlal edildiğini düşünüyorsanız ya da hakka dair söylemek istedikleriniz varsa, Eşit Haklar İzleme Derneği ve Yasaksız Meydan ekibine esithaklar@gmail.com adresinden ve sosyal medya hesaplarımızdan ulaşabilirsiniz.

[Eşit Haklar İçin İzleme Derneği tarafından gönderilen iletileri almak istemiyorsanız bu maili cevaplayarak listeden çıkarılmak istediğinizi beyan edebilir ya da mailin en sonunda yer alan "üyeliliğinizi buradan iptal edebilirsiniz" ibaresine tıklayabilirsiniz.](#)
[Derneğimizin KVKK Aydınlatma Metni'ne bu linkten erişebilirsiniz.](#)

